

Φιλοσοφία Αναλυτικού Προγράμματος Προδημοτικής Εκπαίδευσης

Η παιδική ηλικία είναι η πιο σημαντική και καθοριστική περίοδος στη ζωή του ανθρώπου. Είναι αποφασιστικής σημασίας για την υγιή πνευματική και ψυχοσωματική του ανάπτυξη. Είναι ο θεμέλιος λίθος πάνω στον οποίο στηρίζεται όλο το οικοδόμημα της αναπτυσσόμενης προσωπικότητας. Σε αυτή την ηλικία ο άνθρωπος, μέσα από την αλληλεπίδρασή του με το φυσικό και το κοινωνικό του περιβάλλον, διαμορφώνει στάσεις για τη ζωή, για τις διαπροσωπικές σχέσεις, σχηματίζει την έννοια του εαυτού του, αναπτύσσει συμπεριφορές και δεξιότητες. Δομεί, δηλαδή, κατά μέγα μέρος την προσωπικότητά του, μεγιστοποιεί την ανάπτυξή του και θεμελιώνει την εκπαίδευσή του.

Η υπογραφή της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού από όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου αναγνωρίζει τα δικαιώματά του στη ζωή για επιβίωση, ανάπτυξη, υγεία και εκπαίδευση. Τονίζει επίσης το δικαίωμα του παιδιού για παιχνίδι, ψυχαγωγία, συμμετοχή σε πολιτιστικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες καθώς και το δικαίωμα να διαμορφώνει και να εκφράζει άποψη για όλα τα θέματα που το αφορούν, η οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.

Η οικογένεια από μόνη της δεν αρκεί για να θέσει τις απαραίτητες βάσεις και να ανταποκριθεί στα δικαιώματα του παιδιού. Χρειάζεται απαραίτητα την βοήθεια της οργανωμένης ποιοτικής εκπαίδευσης που θα την προσφέρει το σχολείο, μέσα από μία συνεχή και σταθερή πορεία.

Η προδημοτική εκπαίδευση, η οποία σήμερα επιβάλλεται διεθνώς ως

εκπαιδευτική αναγκαιότητα και είναι υποχρεωτική, έρχεται να συμπληρώσει το έργο της οικογένειας στην ανάπτυξη και εκπαίδευση του παιδιού. Να αναπληρώσει τα ελλείμματα σε ερεθίσματα και μαθησιακές εμπειρίες, να δημιουργήσει πιο ευνοϊκό περιβάλλον για θετικές επιδράσεις και αποτελεσματική μάθηση και να παρέμβει για να αμβλύνει ή να προλάβει τις αρνητικές επιπτώσεις κάθε περιβάλλοντος που θέτει σε κίνδυνο την ψυχική, πνευματική ή σωματική υγεία του παιδιού.

Η προδημοτική εκπαίδευση, όπως έχει παγκόσμια αναγνωριστεί, συμβάλλει στην ολόπλευρη και ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού, στην καταπολέμηση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων, στην αποτελεσματική αντιμετώπιση και πρόληψη των ειδικών αναγκών, με κατάλληλα παρεμβατικά προγράμματα, και στην ενίσχυση του ρόλου της οικογένειας και των εκπαιδευτικών.

Σύμφωνα με τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα Προδημοτικής, Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης απώτερος σκοπός του Προγράμματος Σπουδών της Προδημοτικής Εκπαίδευσης είναι να συμβάλει στη διαμόρφωση ανθρώπων που έχουν τα εξής γνωρίσματα:

- Κατέχουν ένα επαρκές και συνεκτικό σώμα από όλες τις επιστήμες
- Αναπτύσσουν στάσεις και συμπεριφορές που διακρίνουν το δημοκρατικό πολίτη
- Διαθέτουν στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο τις κομβικές ιδιότητες, ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούνται στη κοινωνία του 21^{ου} αιώνα.

Τα πιο πάνω θα πρέπει να λειτουργούν στο πλαίσιο ενός δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου στο οποίο κανένα παιδί δεν αποκλείεται, δεν περιθωριοποιείται, δεν στιγματίζεται και δεν δυστυχεί εξ αιτίας κάποιας ιδιαιτερότητας αλλά όλα τα παιδιά καθημερινά βιώνουν-μαθαίνουν την αγάπη και το σεβασμό. Μπορούν να αισθάνονται χαρούμενα και ευτυχισμένα.

Μαθαίνουν να αγαπούν τον εαυτό τους, να σέβονται τους άλλους και να δέχονται–σέβονται την διαφορετικότητα. Αποκτούν εμπειρίες και έχουν ευκαιρίες να εξερευνούν, να ανακαλύπτουν, να πειραματίζονται και να δημιουργούν. Αναπτύσσουν πρωτοβουλίες, συμμετέχουν και αναλαμβάνουν ευθύνες για την επίτευξη κοινών στόχων. Αποκτούν κοινωνικές δεξιότητες και απαραίτητα εφόδια. Αναπτύσσουν τον αλληλοσεβασμό, την αλληλεγγύη, την ενσυναίσθηση και όλες τις αξίες της δημοκρατίας.

Βασικές παιδαγωγικές αρχές

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η παιδική ηλικία αποτελεί μοναδική και ξεχωριστή περίοδο στη ζωή του παιδιού η φιλοσοφία του αναλυτικού προγράμματος στηρίζεται στις πιο κάτω παιδαγωγικές αρχές:

1. Η παιδική ηλικία έχει αυτόνομη αξία και ταυτόχρονα θέτει τις βάσεις για τα μετέπειτα χρόνια.
2. Το κάθε παιδί είναι μοναδικό και ξεχωριστό, με αυτόνομους μηχανισμούς μάθησης και ρυθμούς. Έχει τη δική του φωνή και θα πρέπει να συμμετέχει σε ένα δημοκρατικό διάλογο για τις αποφάσεις που το αφορούν.
3. Τα παιδιά μαθαίνουν μέσα από τη διερεύνηση, το παιχνίδι και τη συζήτηση συμμετέχοντας ενεργά στη διαδικασία δόμησης των εμπειριών τους.
4. Η μάθηση θα πρέπει να στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού και να είναι διαθεματική και ολιστική.
5. Το κάθε παιδί ενδυνάμει είναι ικανό να αναπτυχθεί γι αυτό και η διαδικασία μάθησης θα πρέπει να ξεκινά από το τι μπορούν να κάνουν τα παιδιά.
6. Οι σχέσεις μεταξύ ενηλίκων αποτελούν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των παιδιών. Σε αυτό το πλαίσιο η στενή σχέση οικογένειας και σχολείου είναι ζωτικής σημασίας. Η αρμονική συνεργασία σίγουρα έχει μόνο θετικά αποτελέσματά.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το παιδαγωγικό και εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Προδημοτικής εκπαίδευσης αναγνωρίζοντας ότι το κάθε

παιδί είναι ξεχωριστό και μοναδικό, το καλωσορίζει με αγάπη και σεβασμό και το ενισχύει για να ζήσει και να απολαύσει την παιδικότητα του χωρίς βιασύνη. Παράλληλα διαφοροποιείται και αντιμετωπίζει τη γλωσσική ετερότητα, το θρησκευτικό πλουραλισμό και την κοινωνικοπολιτισμική κουλτούρα των παιδιών ως πρόκληση για αγωγή, εκπαίδευση και δημιουργία πολιτισμού.

Στο νέο πρόγραμμα σπουδών προδημοτικής εκπαίδευσης δίνεται έμφαση κυρίως στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού δηλαδή στην προσωπική και κοινωνική συνειδητοποίηση, στη συναισθηματική ισορροπία, στις κινητικές δεξιότητες και στη γνωστική ανάπτυξη:

A. Προσωπική και Κοινωνική Συνειδητοποίηση:

Η Προσωπική και Κοινωνική Συνειδητοποίηση περιλαμβάνει την ανάπτυξη των παιδιών σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο με έμφαση ανάμεσα σε άλλα στην ανάπτυξη της ανεξαρτησίας, της αυτοεξυπηρέτησης, της προσωπικής υγείας, των σχέσεων, της ταυτότητας του φύλου και της συνεργασίας.

B. Συναισθηματική Ισορροπία:

Η Συναισθηματική ισορροπία περιλαμβάνει την ανάπτυξη των παιδιών σε συναισθηματικό επίπεδο και συγκεκριμένα την κατανόηση, την αποδοχή και έκφραση συναισθημάτων, την ανάπτυξη δεξιοτήτων επιβίωσης, την αναγνώριση του εαυτού ως ξεχωριστή οντότητα και την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης.

Γ. Κινητικές Δεξιότητες:

Οι κινητικές δεξιότητες επικεντρώνονται σε δεξιότητες που σχετίζονται με την βιοσωματική ανάπτυξη δίνοντας έμφαση σε δεξιότητες όπως ο έλεγχος του σώματος, ο συντονισμός (π.χ. χεριού–ματιού, ποδιού–ματιού), η σταθεροποίηση και η ισορροπία (π.χ. τρέξιμο, ρίξιμο, πιάσιμο). Τα μικρά παιδιά μαθαίνουν για τον εαυτό και το περιβάλλον τους μέσα από ένα σύμπλεγμα ικανοτήτων κίνησης οι οποίες αυξάνονται με ταχύ ρυθμό. Μπορούν να χειριστούν τα αντικείμενα και να ερευνήσουν το περιβάλλον μέσα από όλες τις αισθήσεις τους αποκτώντας εμπειρίες και γνώσεις οι οποίες θα αποτελέσουν τη

βάση για τη μετέπειτα ολόκληρη ανάπτυξη τους.

Δ. Γνωστική Ανάπτυξη: Η Γνωστική Ανάπτυξη των παιδιών εμπεριέχει τα εξελισσόμενα κίνητρα για αλληλεπίδραση, εξερεύνηση και μάθηση, την αναδυόμενη δομή εννοιολογικών αναπαραστάσεων τόσο των οντοτήτων όσο και των σχέσεων που εμφανίζονται στον κόσμο γύρω τους αλλά και τους διάφορους μετασχηματισμούς ως προς τις δεξιότητες που καθορίζουν τη διασύνδεση σκέψης και δράσης, την ενσυνειδησία και τον αυτοέλεγχο. Τα ερεθίσματα, η φύση του περιβάλλοντος κόσμου και η δράση της τάξης ως κοινότητας μανθανόντων έχουν σημαντικό ρόλο στη μεταβολή, τη δόμηση και την αναδόμηση που χαρακτηρίζουν τη γνωστική ανάπτυξη του νηπίου. Με άλλα λόγια, η γνωστική ανάπτυξη επιτυγχάνεται όχι μόνο χάρη στον έμφυτο νοητικό εξοπλισμό του ατόμου αλλά και μέσα από τη διαμεσολάβηση του κοινωνικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.

Στα πλαίσια των πιο πάνω τομέων ανάπτυξης η προσδοκία είναι τα παιδιά να αναπτύξουν στάσεις, δεξιότητες, ικανότητες και γνώσεις, μέσα από ελεύθερη και δομημένη δημιουργική δραστηριοποίηση τους σε δημιουργικά ανοικτά μαθησιακά περιβάλλοντα που προάγουν τους τομείς ανάπτυξης. Η έμφαση που δίνεται στον κάθε τομέα είναι διαφορετική λόγω των διαφορετικών αναγκών που έχουν τα παιδιά. Τα επίπεδα ανάπτυξης τους εξαρτώνται τόσο από το ρυθμό του κάθε παιδιού αλλά και τις εμπειρίες–προκλήσεις που του προσφέρει το περιβάλλον του.

Μορφές οργάνωσης της μάθησης

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα οργανώνεται γύρω από θεματικές ενότητες που αντλούν τα θέματά τους από τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες των παιδιών και από το φυσικό, το κοινωνικό και το πολιτιστικό τους περιβάλλον. Οι θεματικές ενότητες προσεγγίζονται διεπιστημονικά αξιοποιώντας τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα, τα οποία δεν αποτελούν αυτοσκοπό αλλά μέσο για τη στήριξη της ευρύτερης και ισορροπημένης ανάπτυξης των παιδιών.

Στην προδημοτική εκπαίδευση οι θεματικές ενότητες προσεγγίζονται μέσα από βιωματικές, διερευνητικές, παιγνιώδεις και ενεργητικές μορφές μάθησης, με βάση την αρχή της παιδαγωγικής της διαφοροποίησης και τη λειτουργική αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας.

Ως κύρια μορφή οργάνωσης της μάθησης προτείνεται ένα συνδυαστικό μοντέλο, το οποίο συνδυάζει με δυναμικό τρόπο το παιχνίδι, τις δομημένες δραστηριότητες και την εις βάθος μελέτη (project), τα οποία αναλύονται στη συνέχεια.

1. Παιχνίδι

Το παιχνίδι αποτελεί για το παιδί, από τη στιγμή της γέννησης, τον φυσικό τρόπο μάθησης και ανάπτυξης. Το παιχνίδι μπορεί να προάγει κατά το μεγαλύτερο ποσοστό την ανάπτυξη του παιδιού σε όλους τους τομείς και να συμβάλει στην ανάπτυξη και την προώθηση ευρύτερων στάσεων μάθησης όπως η περιέργεια, η φαντασία, η δημιουργικότητα, η εφευρετικότητα, η επιμονή, η επιθυμία για πειραματισμό, η εποικοδομητική επιδεκτικότητα στο λάθος, το ρίσκο, την αποτυχία και την κριτική. Γι αυτό και το παιχνίδι (κοινωνικό-δραματικό, φανταστικό-συμβολικό, οικοδομικό, κινητικό, διερευνητικό-πειραματικό-παιχνίδι με παιδαγωγικό υλικό) θα πρέπει να καταλαμβάνει το μεγαλύτερο κομμάτι του ημερησίου προγράμματος αφού αποτελεί την μορφή οργάνωσης της μάθησης που συνδυάζει όλα τα πιο πάνω.

Στα πλαίσια του παιχνιδιού ο χώρος (εσωτερικός/εξωτερικός/υπαίθριος) οργανώνεται σε κέντρα μάθησης που προσφέρουν στο παιδί ποικιλόμορφες ευκαιρίες για λύση προβλήματος, διερεύνηση, ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της φαντασίας, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και στηρίζουν τη μάθηση μέσα από δραστηριότητες με νόημα για το ίδιο το παιδί, την ενεργητική συμμετοχή, την άμεση επαφή με υλικά, άλλα παιδιά και ενήλικους.

Μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον, το παιδί μαθαίνει να διαχειρίζεται την ελευθερία και

να δραστηριοποιείται με σκόπιμο τρόπο με υπευθυνότητα και σεβασμό προς τους κανόνες και τους άλλους. Η ελευθερία του παιδιού αφορά στη επιλογή του χώρου, των συμπαιχτών, της δραστηριότητας, του υλικού και των χρονικών ορίων. Η ελευθερία οριοθετείται μέσα από τους κανόνες και την κουλτούρα μάθησης που οικοδομείται από την κοινωνική ομάδα με την καθοδήγηση της νηπιαγωγού και τα πλαίσια που θέτει η νηπιαγωγός με βάση την αξιολόγηση που κάνει και τις εκάστοτε επιδιώξεις που θέτει για το κάθε παιδί ξεχωριστά αλλά και για τα παιδιά ως σύνολο.

Το παιχνίδι διακρίνεται σε ελεύθερο και δομημένο παιχνίδι. Στόχος του ελεύθερου παιχνιδιού είναι τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με διάφορα αντικείμενα-παιχνίδια, να τα χρησιμοποιήσουν ανάλογα με το επίπεδο των ικανοτήτων τους, να δημιουργήσουν σενάρια, να κοινωνικοποιηθούν, να προβληματιστούν, να πάρουν ρόλους, να αυτοσχεδιάσουν, να διασκεδάσουν, να μάθουν, να διερευνήσουν, να πειραματιστούν και μέσα από αυτή τη δραστηριοποίηση να αναπτυχθούν ολόπλευρα.

Αυτό που διαφοροποιεί το δομημένο από το ελεύθερο παιχνίδι είναι ότι το δομημένο παιχνίδι αποτελεί με άμεσο και προκαθορισμένο τρόπο και κομμάτι ενός ευρύτερου πλαισίου εξελικτικών δραστηριοτήτων. Η εκπαιδευτικός εμπλέκεται στο παιχνίδι των παιδιών, για να το καθοδηγήσει, να το ενισχύσει και να το εμβαθύνει με στόχο να συνδέσει προηγούμενες εμπειρίες ή να δημιουργήσει νέες εμπειρίες οι οποίες διαπλέκονται με τους συγκεκριμένους στόχους μίας δομημένης δραστηριότητας ή ενός σχεδίου εξελικτικών δραστηριοτήτων.

Το ελεύθερο και το δομημένο παιχνίδι μπορούν να στηριχτούν μέσα από συγκεκριμένα **κέντρα μάθησης** τα οποία αποτελούν το πλαίσιο ενός είδους παιχνιδιού, περιλαμβάνουν τα ανάλογα υλικά και έπιπλα, εστιάζονται σε γενικούς και συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους οι οποίοι μπορούν να πηγάζουν μέσα από τους τομείς ανάπτυξης ή τα γνωστικά αντικείμενα και προσφέρουν

ευκαιρίες για εξερεύνηση και ανακάλυψη σε βάθος χρόνου. Κάποια παραδείγματα κέντρων μάθησης είναι τα ακόλουθα:

- Εικαστικά (π.χ. ζωγραφική, επαφή με νέο υλικό, κολλητική, ζυμαράκι)
- Αμμοδοχείο
- Υδροδοχείο
- Κουκλοθέατρο
- Μουσική
- Κουκλόσπιτο (κοινωνικο-δραματικό παιχνίδι για παραλλαγές)
- Οικοδομικό Υλικό
- Σύγχρονες τεχνολογίες
- Παιχνίδι με Παιδαγωγικό Υλικό (π.χ. puzzles, χάντρες, dominos, παιχνίδι αντιστοίχισης)
- Μεταμπίηση (φανταστικό-συμβολικό παιχνίδι για παραλλαγές)
- Βιβλιοθήκη
- Φύση
- Ανακάλυψη /εφεύρεση
- Ιατρείο

2. Δομημένες Δραστηριότητες

Η έρευνα που αφορά τη μάθηση στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα υποστηρίζει ότι ο συνδυασμός και η ενίσχυση του παιχνιδιού με αυτόνομες, δομημένες, δραστηριότητες είναι απαραίτητος για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

Στις δομημένες δραστηριότητες τα παιδιά εμπλέκονται σε μία δομημένη εξελικτική διαδικασία που αποτελεί κομμάτι είτε μίας θεματικής ενότητας είτε ενός ευρύτερου εξελικτικού πλαισίου.

Οι δομημένες δραστηριότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- (α) στη φάση εισαγωγής ενός θέματος,
- (β) στον αρχικό πειραματισμό και στην ανταλλαγή απόψεων
- (γ) στην αξιολόγηση μίας διαδικασίας που βρίσκεται σε εξέλιξη,
- (δ) στην ολοκλήρωση μίας διαδικασίας και
- (ε) κατά την επέκταση (εξαγωγή συμπερασμάτων/γενικεύσεων κλπ)

Στις δομημένες δραστηριότητες έμφαση θα πρέπει να δίνεται στην προαγωγή της συνεργατικής μάθησης μέσα από ομαδικές εργασίες (εργασία σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες), τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων. Οι δομημένες δραστηριότητες

μπορούν να στηρίξουν τη μάθηση σε όλες τις γνωστικές περιοχές με ανάλογο τρόπο.

3. Εις Βάθος Μελέτη

Στα πλαίσια ενός προγράμματος που στηρίζεται στο παιχνίδι σε συνδυασμό με αυτόνομες, δομημένες δραστηριότητες, μπορεί να ενταχθεί και με αποτελεσματικό τρόπο η προσέγγιση της εις βάθος μελέτης (μέθοδος project).

Η μέθοδος project ενθαρρύνει την αυτενέργεια, την ανάπτυξη πρωτοβουλίας, υπευθυνότητας και αυτοπεποίθησης των παιδιών αφού σέβεται και εστιάζει στα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και τις ικανότητες τους.

Τα projects μπορούν να προκύψουν από ιδέες των παιδιών και να συνδέονται με τις προσωπικές και ουσιαστικές εμπειρίες τους ή και να αποτελούν εισήγηση του/της εκπαιδευτικού βασιζόμενος/ης στα ενδιαφέροντα των παιδιών.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του εκπαιδευτικού έργου. Η αξιολόγηση αναφέρεται στην εκτίμηση της προόδου που επιτυγχάνουν τα παιδιά μέσα από το καθημερινό πρόγραμμα της τάξης. Η πρόοδος αναφέρεται στο βαθμό που τα παιδιά εξελίσσουν τις γνώσεις, τις ικανότητες και τις στάσεις τους ως άτομα και ως ομάδα.

Η αξιολόγηση των παιδιών αναμένεται να γίνεται μέσα στο φυσικό τους περιβάλλον μάθησης, μέσα από συστηματική παρατήρηση και καταγραφή της προόδου τους. Η παρατήρηση των παιδιών αποτελεί έναν από τους καταλληλότερους τρόπους συλλογής πληροφοριών ιδιαίτερα όταν η παρατήρηση είναι στοχευμένη. Η παρατήρηση μπορεί να πάρει διάφορες μορφές όπως μέσα από σημειώσεις, αυτούσια αποσπάσματα, οπτικογραφήσεις, μαγνητοφωνήσεις, ημερολόγιο, λίστες ελέγχου, λίστες με αναλογική κλίμακα. Η ποικιλία τεχνικών και στρατηγικών αξιολόγησης αναγνωρίζει τις ατομικές διαφορές και ενισχύει στη μάθηση.

Το portfolio αποτελεί ένα σημαντικό και ποιοτικά κατάλληλο τρόπο συλλογής πληροφοριών για την ανάπτυξη και μάθηση του παιδιού αφού δίνει πιο ολοκληρωμένη εικόνα του παιδιού. Η διαδικασία που ακολουθείται για τη διαμόρφωση ενός portfolio περιλαμβάνει τη συλλογή των δουλειών του παιδιού (με οποιοδήποτε από τους τρόπους που αναφέρονται πιο πάνω για την παρατήρηση), τη ξεκάθαρη διατύπωση στόχων που περιγράφουν την ανάπτυξη του παιδιού καθώς και την ενεργή εμπλοκή των παιδιών στη συλλογή και διαμόρφωση του υλικού.

Η παρατήρηση ως κύριο μέσο αξιολόγησης γίνεται

- (α) για τα παιδιά, για να αξιολογούνται η ανάπτυξη, η μάθηση, τα κίνητρα και πιθανές ιδιαίτερες υπηρεσίες που χρειάζονται,
- (β) για τους γονείς, για να ενημερώνονται για την εξέλιξη/πρόοδο του παιδιού τους καθώς και για το πρόγραμμα του σχολείου,
- (γ) για τους εκπαιδευτικούς, για να προβαίνουν σε αναστοχασμό σε σχέση με το εκπαιδευτικό τους έργο
- (δ) για την έρευνα, για να συλλέγονται και αναλύονται δεδομένα σε σχέση με νέες προσεγγίσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη των γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων των παιδιών.

Με αυτά τα δεδομένα είναι σημαντικό να ξεκαθαρίσουμε τα στοιχεία που πρέπει να λάβει υπόψη ο/η εκπαιδευτικός για τα καλύτερα αποτελέσματα της αξιολόγησης τα οποία σχετίζονται:

- (α) με τους λόγους αξιολόγησης οι οποίοι σχετίζονται άμεσα και με το ποιον και τι αξιολογεί (π.χ. οι στόχοι που θέτει αναφέρονται στην ανάπτυξη γενικά των παιδιών, ειδικών δεξιοτήτων, στην αξιολόγηση υλικού, μεθόδου, του τρόπου επικοινωνίας με τα παιδιά),
- (β) τον χρόνο, πότε επιλέγει να αξιολογήσει (π.χ. στην αρχή ενός project, στο τέλος μιας δραστηριότητας, στο τέλος του χρόνου), και
- (γ) τον τρόπο (π.χ. μέσα από παρατήρηση, παιχνίδι, δομημένη δραστηριότητα, ατομικά, ομαδικά).

ΡΟΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Με βάση τα πιο πάνω αναμένεται ότι η/ο εκπαιδευτικός:

- (1) Θα οργανώνει και θα διασφαλίζει το κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον με τρόπο που να προάγει τη μάθηση όλων των παιδιών. Θα δημιουργεί ένα περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα, με ευκαιρίες για εμπειρίες μάθησης με νόημα για τα παιδιά που να στηρίζει το παιχνίδι, την επικοινωνία και τη διερεύνηση.
- (2) Θα οικοδομεί την κατάλληλη κουλτούρα μάθησης η οποία θα προωθεί ευρύτερες στάσεις μάθησης (π.χ. η περιέργεια, η φαντασία, η δημιουργικότητα, η εφευρετικότητα, η επιμονή, η επιθυμία για πειραματισμό, η επικοινωνιακή επιδεκτικότητα στο λάθος, το ρίσκο, την αποτυχία και την κριτική).
- (3) Θα προωθεί ένα θετικό κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο όλα τα παιδιά θα νιώθουν ότι ανήκουν σε μία κοινότητα και έχουν κάθε δικαίωμα συμμετοχής, δημιουργίας και διαμόρφωσης της μαθησιακής κουλτούρας και θα προσφέρει ευκαιρίες και εμπειρίες παρόμοιες και διαφορετικές ανάλογα με την κοινωνικοοικονομική τάξη του κάθε παιδιού γεφυρώνοντας πιθανές ανισότητες.
- (4) Θα αλληλεπιδρά αποτελεσματικά με τα παιδιά και θα στηρίζει τη μάθησή τους.
- (5) Θα έχει ενεργό ρόλο στο παιχνίδι των παιδιών είτε αυτό είναι ελεύθερο είτε δομημένο ώστε να ενισχύει τις εμπειρίες τους.
- (6) Θα παρατηρεί, θα συλλέγει και θα αναλύει δεδομένα για σκοπούς αξιολόγησης της μαθησιακής διαδικασίας, του περιβάλλοντος και σχεδιασμού δραστηριοτήτων

για αναστοχασμό και βελτίωση του έργου της. Η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης δεδομένων προσδίδει μία άλλη διάσταση στο ρόλο που έχει να επιτελέσει ο/η νηπιαγωγός αφού τον/την αναγάγει σε εκπαιδευτικό-ερευνητή και τον/την εντάσσει σε ένα ευρύτερο σύνολο ατόμων που μέσα από συνεργασία και συζήτηση μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην επαγγελματική του/της την επιμόρφωση και ανάπτυξη, στην ανάπτυξη προγραμμάτων και στην εκπόνηση εκπαιδευτικής έρευνας.

- (7) Θα συνεργάζεται με όλους του εμπλεκόμενους φορείς στη σχολική μονάδα και κυρίως με τους γονείς και τις οικογένειες των παιδιών για την αποτελεσματικότερη αγωγή και εκπαίδευση των παιδιών.

- (8) Θα ενημερώνεται και θα αναζητά επιμόρφωση σε νέες προσεγγίσεις, ιδέες και εφαρμογές στο χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης που θα αξιοποιεί στην καθημερινή της εργασία και στη σχολική μονάδα.

**Επιμόρφωση ΕΔΕ
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
14 Δεκεμβρίου 2012**

**Σύνδεσμος ΕΔΕ:
Άννα Βιολάρη**

**Λειτουργοί Π.Ι.:
Χρυσάνθη Μελετίου
Ροδούλα Καραπατάκη**